

Kdo jsem

Ž 87; J 1,10-13 | Fp 1,1-2

Kdo jsem? Tak se, milí přátelé, čas od času ptá každý člověk: Za všemi těmi denními úkoly; za pravidly rolí, pozic a profesí; za maskami názorů, slov a mlčení; v houštině svých úzkostí nebo tužeb, lásky a hněvu: *kdo jsem, tam uvnitř? Odkud jsem se vzal; a kam jdu? Komu patřím?* Takové otázky mohou zneklidňovat, neexistují na ně snadné odpovědi... ale každý se nějak ptáme a nějak si odpovídáme: a chtě nechtě podle toho žijeme, nebo život vzdáváme, život neumíme... Přečtu proto začátek jednoho z dopisů ap. Pavla (jedna dvě věty, ani sloveso tam není, ale to podstatné tam je): ...

I

Někdy se říká, že apoštol hned na prvních řádcích vyhradí pointu. Říká se to v nadsázce; ale vlastně je to tak. Ať už píše komukoli, ať už dále mluví o čemkoli -, hned na začátku všech svých dopisů připomíná to hlavní: *kdo jsme - odkud vycházíme a kam směřujeme – a jak je to možné, totiž komu patříme.

Apoštol přitom dodržuje tehdejší běžnou formu. Dopisy se nezačínaly jako dnes: „Milá Evo“ a na konci podpis; nýbrž – jako třeba v dopise jednoho římského setníka, jak ho zachycuje nz Sk* – nejdříve se představil pisatel, pak se uváděl adresát a ještě se připojil pozdrav:* „*Lysias / vznešenému místodržiteli Félixovi /*

pozdrav.“ Pavel tuhle formu držel, ale notně ji obohatil, jak jsme četli:* Jméno, své i adresátovo, ozdobil všelijakými tituly a také strohý pozdrav notně rozšířil. *A proto* se hned zkraje dopisu dozvídáme, nejen kdo a komu píše, ale i *za koho* se a ho pokládá. (A pakliže - a jelikož - tu korespondenci v Bibli čteme jakožto korespondenci svou, dozvídáme se hned na začátku, *za koho se smíme pokládat i my*):* každý a spolu jsme „*služebníci Ježíše Krista*“ a „*bratři v Kristu Ježíši*“, doslova: „*svatí v Kristu Ježíši*“.

Tohle pro Pavla stálo – a pro mě a pro tebe smí stát – hned na začátku, když dumám, *kdo jsem*. Žádné „Pavel, licencovaný učitel zákona“, nebo „Pavel, římský občan“, nýbrž „*Pavel a Timoteus, služebníci Krista Ježíše*“. A žádné „Filipským, občanům slavné římské kolonie v slunné Makedonii“, ani „Filipským, kteří uvěřili a jsou spaseni, ale k dokonalosti jim ještě leccos zbývá...“, nýbrž – jakže to bylo? - „*svatým v Kristu Ježíši, kteří jsou ve Filipech*“.

Jen si představte: to první, kdo jsme: *Kristovi služebníci a svatí v Kristu*. Takže ať robotujete na panském, nebo děláte na sebe – *sloužíte Kristu* (v práci i doma, v církvi i v obci). A ať se ta služba daří, či nedaří, ať jsme plní ducha, nebo duchem chudí – v Kristu jsme *svatí*, tj. jsme v Kristu, s Kristem Boží: patříme Bohu, Bůh si nás pro sebe oddělil jako dostatečné, dokonalé, čisté, přesně takové, jaké si žádá. To jsme!

No, věřili byste tomu? Možná si říkáte: „Já té službě Pánu Ježíši moc nedám. A svatý... to je možná tamhle bratr, já mám spoustu much a klopýtám v tomhle a tamtom...“ Jo, všecko možné. Ale stejně věz a věř, že jsi Kristův *služebník*: ne proto, že se ti to vždy daří (a že se ti vždy chce), ale protože *on* si tě na kříži vykoupil a povolal do svých služeb. A ať už si o sobě myslíš cokoli, a třeba

i právem -, věz a věř, že jsi *svatý*, že jsi Boží: ne pro své krásné oči, ne pro své hlasité modlitby, ne pro své pevná rozhodnutí, nýbrž „v Kristu Ježíši“: protože *on* tě takříkajíc do sebe pojal – takže jsi v něm -, do sebe tě schoval, k sobě tě připojil: pro tebe se narodil, umíral a vstal; protože on je *svatý*, jsme i my *svatí* v něm.

Kdo jsem? Syn, manžel, táta, žák, učitel, přítel, a někdy lúžr a dost nemožný cápek... ale nejprve a v tom všem jsme *sluha* Kristův a *svatý* v Kristu. Protože Kristus: proto i já. Toť vše.

II

Ale apoštol to ještě v onom tzv. reskriptu, začátku dopisu, doříkává. Odkud se to celé bere (odkud se beru: já *sluha* a *svatý*)? A kam to směřuje (kam směřuji: já *sluha* a *svatý*)? Jak jsem řekl, Pavel píše *i* nepíše klasický dopis, *a tak z toho vojáckého „*pozdrav*“ dělá celé šťavnaté a teologicky napěchované přání: „*milost vám a pokoj*“. Je v tom možná dokonce skryta slovní hříčka: „*pozdrav*“ se řecky řekne „*chairein*“ (doslova „radovat se“); a „*milost*“ se zas řekne „*charis*“ (*chairein* – *charis*). A když už proměňuje římský pozdrav (a z radosti dělá *milost*), proč by, on žid, nepřidal pozdrav židovský! „*Milost vám a pokoj*“ – *šalóm*, *mír*, *úplnost* a *dokonalost*, *dokončení* a *cíl* všeho (navíc oni se Římané chlubili, jak svou železnou botou a legiemi vnutili *mír* – *pax romana* – celému světu; tedy spíše *porobení*). Z Boží *milosti* jsme *vzešli* – a k Božímu *míru*, *skrže* tu *milost*, *ne válku*, *jdeme*.

To je pozdrav! Zas možná k *nevěře*, zvláště takhle hned na začátku, bez *přípravy* a bez *podmínek*, bez „*ale*“ a „*jestliže*“ a „*pokud*“. Nečteme: „Pavel *sluhům* Kristovým a *svatým* v Kristu...“

tedy, sluhům a svatým, pokud se budou snažit a pokud vyhoví“. Ani: „Pavel sluhům Kristovým a svatým v Kristu... ale moc s tím nepočítejte, moc si na tom nezakládejte...“ Kdepak, píše prostě a řízně: „*sluhům Kristovým a svatým v Kristu - milost a pokoj*“! Protože jen z milosti jsou, co jsou: protože z milosti Boží jsme my, co jsme; a protože k pokoji, do svého království, do své mírové budoucnosti nás Bůh povolal.

Milí přátelé, když o sobě přemýšlíme (když přemýšlíme o těch kolem nás) - kdo jsem, kdo je: vzpomeňte si na ten Pavlův první, základní pozdrav: „*milost a pokoj*“! Bůh nás miloval, proto tu jsme; a Bůh nás chce pro sebe, proto tu jsme. Milost je náš původ a pokoj je náš cíl.

III

Jak to, ještě jednou? (Už jen jako stručné shrnutí na konec, protože k tomu všemu se ještě vrátíme jindy.) Ta milost a ten pokoj jsou totiž „*v Kristu*“, jak jsme slyšeli; a *ta milost a ten pokoj je totiž „*od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista*“. Od Boha, který je především náš Otec (a až pak král a soudce); a panuje nám skrze Ježíše... který nás miloval až na smrt. Na něm stojíme: z něho jsme vzešli, k němu jdeme – s ním a v něm. Nejsem sám svůj, odkázaný jen na sebe, na své síly, zakletý jen ve své slabosti. Ne: Bůh je můj Otec a Ježíš je můj Pán.

A tak: *Kdo jsem?* Sluha Kristův a svatý v Kristu. *Jak to?* Z jeho milosti. *K čemu?* K pokoji. *Vždyť* patříme Otci, protože Ježíši, Pánu. To je základ a začátek; a je cesta i cíl. To jsme. Amen.